

Dokumentace datové sady (DS)

(Aktualizováno ke dni 22. 3. 2023)

Název DS:

Příjmy domácností zaměstnanců a důchodců

Popis datové sady:

Datová sada obsahuje časovou řadu se statistickými údaji o hrubých a čistých příjmech domácností podle druhu domácnosti za Českou republiku od roku 2010. Domácnostmi jsou členěny podle ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti.

Metodické poznámky

Veškeré údaje jsou spočítány jako průměrné roční příjmy na osobu (člena domácnosti) a jsou vyjádřené v Kč.

Zdrojem údajů datové sady je šetření EU-SILC.

V souvislosti s členstvím v Evropské unii má Česká republika na základě Nařízení (EC) 1177/2003 a navazujících prováděcích nařízení Evropské komise povinnost realizovat každoročně výběrové šetření o příjmech a životních podmínkách domácností EU-SILC (European Union – Statistics on Income and Living Conditions).

Příjmy vážící se k domácnosti byly zjišťovány za domácnost jako celek. Šlo zejména o měsíčně vyplácené dávky státní sociální podpory a dávky pomoci v hmotné nouzi, pro jejichž přiznání se posuzují příjmy celé domácnosti, a dále jednorázově vyplácené porodné a pohřebné. U domácnosti jako celku se zjišťovaly také příjmy z pronájmů nemovitostí a movitých věcí, které nebyly podnikatelskou činností.

U jednotlivých osob pak byly zjišťovány příjmy z hlavního a vedlejšího pracovního poměru vč. dalších příjmů s nimi souvisejících (odměny, podíly, příplatky), příjmy z dohod, příjmy z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti, dávky nemocenského a důchodového pojištění, podpora v nezaměstnanosti, sociální dávky určené konkrétním osobám (rodičovský příspěvek, příspěvek na péči či jednorázové a opakované dávky pro zdravotně postižené) a také ostatní příjmy pocházející z kapitálového majetku, prodeje přebytků z vlastní samovýroby, z životního pojištění a penzijního připojištění.

Příjmy ze závislé činnosti (hlavní i event. další pracovní poměr) se zjišťovaly jako hrubé nebo čisté, příjmy z dohod o provedení práce a dohod o pracovní činnosti pouze jako hrubé. Osoby zabývající se podnikáním měly několik možností pro vyjádření výsledku svého hospodaření. Mohly uvést výši hrubého zisku/ztráty podle daňového přiznání či vlastní odhad hrubého nebo čistého zisku příp. ztráty. U spolupracujících osob v podnikání se zjišťovala částka příjmů rozepsaná na tyto osoby.

Příjmy z pronájmu se šetřily buď hrubé, nebo čisté podle toho, který údaj byla domácnost schopna poskytnout. Všechny ostatní druhy příjmů byly zjišťovány jako čisté a teprve při zpracování z nich byly podle platných daňových předpisů odhadnuty příslušné hrubé částky. Protože byly u jednotlivých osob zapisovány odčitatelné položky z příjmů a uplatněné slevy na dani, bylo možné dopočítat odpovídající částky na zdravotní a sociální pojištění a daň z příjmů fyzických osob, jejichž odečtením vznikl za každou osobu čistý příjem. Z dílčích čistých příjmů za osoby a za domácnost byl vytvořen hlavní národní ukazatel - čistý peněžní příjem domácnosti.

Vedle tohoto národního ukazatele o příjmu domácnosti bylo třeba zkonstruovat podle metodiky stanovené Eurostatem pro potřeby mezinárodního porovnání a pro výpočet ukazatelů (indikátorů) hodnotících míru chudoby tzv. disponibilní příjem domácnosti. Rozdíl mezi oběma uvedenými příjmovými ukazateli spočívá v zahrnutí, resp. vyloučení některých dílčích příjmů příp. výdajů

domácností. Konkrétně se jedná o pravidelně vydávané peněžní transfery mezi domácnostmi, naturální požitky a daň z nemovitosti.

Naturální příjmy domácnosti tvoří jednak spotřeba potravin, ostatních výrobků a služeb z vlastního hospodářství nebo podniku (např. potraviny a užitková zvířata z vlastního hospodářství, hodnota jídel z vlastní restaurace nebo hodnota dřeva z vlastního lesa) a jednak požitky poskytované zaměstnavateli. Do nich jsou zahrnuty - bezplatné používání služebního vozidla pro soukromé účely, příspěvky zaměstnavatele na stravování a hodnota dalších výhod a nepeněžních služeb (např. jazykové kurzy, slevy na firemní zboží nebo služby, příspěvky na sportovní vyžití, dovolenou). Hodnota spotřebovaných potravin z vlastního hospodářství nebo podniku, zahrnutá do naturálních příjmů, byla vypočtena na základě uvedeného množství a průměrných cen těchto jednotlivých komodit. Do naturálních příjmů zaměstnance byla za každý měsíc používání služebního vozidla připočtena částka 3 000 Kč. Výše příspěvku zaměstnavatele na stravování byla vypočtena ze zjištěného počtu příspěvků, jejich hodnoty a ceny, kterou za ně zaměstnanec uhradil. Protože se jedná o významnou část příjmů zaměstnanců, jsou částky na užívání služebního auta a na stravování v uvedeny samostatně.

Podrobné poznámky a vysvětlivky k položkám viz např. <https://www.czso.cz/documents/10180/61601872/16002118mc.pdf/c6fdc818-b52a-485f-8a82-b5b97d1e7be1?version=1.1>

Struktura dat:

Datovou sadu představuje CSV soubor, jednotlivé položky (tvořící sloupce) jsou zprava i zleva ohraničeny znakem " (uvozovky), oddělovačem položek je čárka, oddělovačem desetinné části tečka.

Každý statistický údaj tvoří jeden řádek souboru, zjištěná hodnota je ve sloupci *hodnota*.

Statistický údaj je definován z hlediska věcného (statistická proměnná=ukazatel), časového (referenční období) a územního (území).

SLOUPEC	VYZNAM	POZNAMKA
idhod	unikátní identifikátor údaje Veřejné databáze ČSÚ	využije se v případě dotazu ke konkrétnímu údaji
hodnota	zjištěná hodnota	v numerickém formátu, údaje jsou zaokrouhleny na Kč v případě, že se jedná o důvěrný údaj, je sloupec prázdný
stapro_kod	kód statistické proměnné	ze systému SMS-UKAZ
ekakocd_cis	kód číselníku pro ekonomickou aktivitu osoby v čele domácnosti	pokud je prázdný, jedná se o průměrné hodnoty za všechny druhy domácností
ekakocd_kod	kód položky číselníku pro ekonomickou aktivitu osoby v čele domácnosti	charakterizuje druh domácnosti (např. domácnosti zaměstnanců, důchodců apod.), pokud je prázdný, jedná se o průměrné hodnoty za všechny druhy domácností
pvdomeis	kód číselníku pro druh příjmu (vydání) domácnosti	
pvdomekod	kód položky číselníku pro druh příjmu (vydání) domácnosti	v některých případech upřesňuje statistickou proměnnou (ukazatel)

SLOUPEC	VYZNAM	POZNAMKA
rok	rok referenčního období	ve formátu RRRR,
uzemi_cis	kód číselníku pro referenční území	97 – číselník územní úrovně (stát)
uzemi_kod	kód položky číselníku pro referenční území	19 – Česká republika
stapro_txt	text statistické proměnné (ukazatele)	
ekaktocd_txt	text druhu domácnosti	podle ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti, pokud je prázdný, jedná se o průměrné hodnoty za všechny druhy domácností
pvdome_txt	text položky číselníku pro druh příjmu (vydání) domácnosti	v některých případech upřesňuje statistickou proměnnou (ukazatel)

Použité číselníky a referenční údaje:

Pro identifikaci (definování) každého statistického údaje se využívá Statistický metainformační systém ČSÚ (SMS), a to subsystém SMS-UKAZ (statistické proměnné) a SMS-KLAS (statistické číselníky a klasifikace).

V datové sadě jsou použity:

Seznam statistických proměnných - <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticke-promenne-ukazatele>

stapro_kod	stapro_txt
8618	Průměrné hrubé příjmy domácností
6008	Průměrné hrubé peněžní příjmy domácností
6010	Průměrné čisté peněžní příjmy domácností
6012	Průměrné naturální příjmy domácností
6016	Průměrné čisté příjmy domácností
8620	Průměrné disponibilní čisté příjmy domácností

Číselníky ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti (druh domácnosti)

kód číselníku ČSÚ 220 - Ekonomická aktivita

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=220&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=220&typdat=0&cisjaz=203&format=0

kód číselníku ČSÚ 221 - Ekonomická aktivita – agregace

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=221&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=221&typdat=0&cisjaz=203&format=0

V datové sadě se vyskytují tyto položky

ekakocd_cis	ekakocd_kod	ekakocd_txt
		Domácnosti celkem
221	4	Nezaměstnaní
221	5	Samostatně činní
221	6	Zaměstnanci
221	11	Ostatní domácnosti
220	14	Důchodci

Číselníky příjmů a výdajů domácností

kód číselníku ČSÚ 213 - Druh příjmu a výdaje domácnosti

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=213&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=213&typdat=0&cisjaz=203&format=0

kód číselníku ČSÚ 214 - Druh příjmu a výdaje domácnosti – agregace

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=214&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=214&typdat=0&cisjaz=203&format=0

V datové sadě se vyskytují tyto položky

pvdome_cis	pvdome_kod	pvdome_txt
213	14	Příjmy ze závislé činnosti (hlavní zaměstnání)
213	18	Příspěvky na stravování
213	19	Bonus daňového zvýhodnění na děti
213	40	Daň z majetku
213	47	Používání služebního auta pro soukromé účely
214	12	Daň z příjmů fyzických osob
214	13	Zdravotní a sociální pojištění
214	16	Vydané peněžní transfery do jiných domácností
214	17	Naturální příjmy (kromě služebního auta)

Územní dimenze

V datové sadě jsou pouze údaje za Českou republiku.

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=97&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=97&typdat=0&cisjaz=203&format=0

Časové vymezení

Časová řada začíná rokem 2010.

Struktura domácností se zjišťuje v běžném roce, údaje o příjmech (které jsou v této datové sadě) se týkají předchozího roku.

A tak např. pro šetření prováděna v roce 2018 se zjišťovaly údaje o příjmech s referenčním obdobím 2017.